

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

**Verslag over de opvolgingsdoorlichting van Gemeentelijke Basisschool - De Gele Ballon
te ANTWERPEN**

Hoofdstructuur	basisonderwijs
Instellingsnummer	129081
Instelling	Gemeentelijke Basisschool - De Gele Ballon
Directeur	Mounia JAFFAL
Adres	Lamorinièrestraat 93 - 2018 ANTWERPEN
Telefoon	03-502.19.50
Fax	03-239.91.63
E-mail	basis.lamorinierestraat@so.antwerpen.be
Website	www.stedelijkonderwijs.be/degeleballon
Bestuur van de instelling	AGB Stedelijk Onderwijs Antwerpen
Adres	Lange Gasthuisstraat 15 - 2000 ANTWERPEN
Scholengemeenschap	SG Stedelijk basisonderwijs Antwerpen -
Adres	Lange Gasthuisstraat 15 - 2000 ANTWERPEN
CLB	Stedelijk CLB Antwerpen
Adres	Lange Gasthuisstraat 24 - 2000 ANTWERPEN
Dagen van het opvolgingsbezoek	16-05-2017
Einddatum van het opvolgingsbezoek	16-05-2017
Datum bespreking verslag met de instelling	16-05-2017
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Dirk VAN DEN BOSSCHE
Teamleden	Darline VAN DEN BROUCKE

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 HISTORIEK.....	4
2 TE REMEDIEREN TEKORT(EN)	4
3 ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD?	4
3.1 Lager onderwijs: muzische vorming.....	4
3.2 Bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne	8
4 ADVIES EN REGELING VOOR VERVOLG.....	9

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de opvolgingsdoorlichting van de school door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Als de school bij een doorlichting een beperkt gunstig advies kreeg, volgt na de periode, vermeld in het advies, een opvolgingsdoorlichting. Tijdens een opvolgingsdoorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de bij de voorgaande doorlichting vastgestelde tekortkomingen voldoende werden geredimeerd.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een (opvolgings)doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de school karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de school
- proces: initiatieven die de school neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de school met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

Tijdens het opvolgingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

De opvolgingsdoorlichting resulteert in een opvolgingsverslag dat bestaat uit een concluderend gedeelte en een advies.

Het concluderende gedeelte omvat de conclusies van de opvolging.

Het opvolgingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan twee adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve opvolgingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 HISTORIEK

Het vorige doorlichtingsbezoek vond plaats van 17-03-2014 tot 20-03-2014 en werd afgesloten met een beperkt gunstig advies. Vanaf 20-03-2017 moet de school kunnen aantonen dat tekort(en) die aan de basis lagen van dit advies, in voldoende mate werden geremedieerd. Dit verslag beschrijft in welke mate de school daarin is geslaagd.

2 TE REMEDIEREN TEKORT(EN)

- de erkenningsvoorwaarde '**voldoen aan de onderwijsdoelstellingen**'

Lager onderwijs - Leergebieden

muzische vorming

- de erkenningsvoorwaarde '**bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne**'

3 ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD?

3.1 Lager onderwijs: muzische vorming

Voldoet

De onderwijzers realiseren in voldoende mate een volledig en evenwichtig onderwijsaanbod voor het leergebied muzische vorming. De visie en de uitgangspunten, leerplandoelstellingen en didactische suggesties van het leerplan zijn hierbij duidelijk richtinggevend. De onderwijzers bouwen hun evaluatiepraktijk op vanuit criteria die een expliciete plaats krijgen in de muzische activiteiten. De sterke aandacht voor reflectie en de nabije leerlingbegeleiding bevorderen het welbevinden, de betrokkenheid en de muzische talenten van de leerlingen.

Curriculum	Het team van de lagere afdeling plaatste de voorbije schooljaren het leergebied
Onderwijsaanbod	muzische vorming als urgente schoolprioriteit voorop. Deze intense
<i>Referentiekader</i>	schoolontwikkeling resulteert in positieve effecten op zowel leerlingen-,
<i>Planning</i>	leerkrachten- als schoolniveau.
<i>Evenwichtig en volledig</i>	
<i>Samenhang</i>	De onderwijzers baseren het onderwijsaanbod muzische vorming op het
<i>Brede harmonische vorming</i>	leerplan en de hieraan gekoppelde leerplandoelstellingen. De visie en de
<i>Actief leren</i>	uitgangspunten van het leerplan zijn duidelijk voelbaar in de dagelijkse klas- en
	schoolpraktijk. De didactische suggesties van het leerplan, koepeleigen
	instrumenten en instrumenten van de specifieke stedelijke begeleidingsdienst
	ondersteunen de vormgeving van kwaliteitsvolle muzische processen. Vanuit
	sterke en gevarieerde impressies krijgen de leerlingen rijke exploratie- en
	experimenteeransen die resulteren in persoonlijke en creatieve expressies.
	Duidelijke lesfiches en diverse materialen geven richting en bieden houvast aan
	het krachtige en enthousiasmerend muzisch onderwijsaanbod. In de
	overzichtelijke lesopbouw vertalen de onderwijzers de vooropgestelde
	leerplandoelstellingen in 'kind' doelstellingen die concrete verwachtingen en
	leerlingencompetenties omschrijven.

De formulering van deze doelstellingen verdient alsnog extra aandacht. Niet alle 'kind' doelstellingen dekken de volledige lading van de vooropgestelde leerplandoelstellingen. Deze denkoefening zorgt wel voor kritische reflecties op het onderwijsaanbod en stuurt het onderwijsaanbod regelmatig bij. Terwijl de onderwijzers de volledigheid en het evenwicht van het aanbod bewaken op klasniveau kijkt een werkgroep gericht mee op schoolniveau. Mogelijke hiaten in het onderwijsaanbod monden uit in focusweken waarin de onderwijzers gericht inzoomen op werkvelden of leerlijnen die tijdens de voorbije periode niet of minder aanwezig waren. Zowel het aanbod op klasniveau als de gerichte focuswerking zorgen ervoor dat alle muzische domeinen evenwichtig aan bod komen doorheen het schooljaar. Het leerplan en de leerplandoelstellingen zijn hierbij richtinggevend. Voor het domein beeld werkten de onderwijzers een graduele opbouw uit die zich baseert op divers materialengebruik en een verdeling van mogelijke muzische werkvormen doorheen de basisschool. De onderwijzers blijven hierbij evenwel het muzisch aanbod steeds afstemmen op de persoonlijke muzische ontwikkeling van de leerlingen.

Het team van de lagere afdeling bewaakt nauwgezet de onderwijstijd en gebruikt hiervoor de aanbevelingen van de onderwijskoepel om het leerplan te realiseren. Zowel de lessenroosters als de planningsdocumenten tonen aan dat er voldoende onderwijstijd voorzien is voor het leergebied muzische vorming. Extra muzisch-culturele activiteiten buiten de schoolmuren, opgenomen in het omgevingsboek, en schoolprojecten gebeuren doelgericht en brengen extra 'kennis van de wereld' binnen. Hierdoor verbreden de onderwijzers het muzisch onderwijsaanbod tot een rijke vorm van cultuureducatie.

Materieel beheer
Uitrusting
Leermiddelen

De onderwijzers beschikken over voldoende materialen om de realisatie van de leerplandoelstellingen van muzische vorming te ondersteunen. Het schoolteam inventariseerde alle materialen en zorgde waar nodig voor aanvullingen. Extra muziekkoffers en mobiele mediadragers zorgen voor een verhoogde motivatie en betrokkenheid van de leerlingen. In verschillende klassen maken de onderwijzers gebruik van digitale schoolborden in functie van rijke audiovisuele impressies. In sommige klassen biedt de projectie van het lesverloop en doelstellingen een houvast en rust aan zowel de onderwijzers als de leerlingen.

Het schoolgebouw is één grote etalage van muzische creaties van de leerlingen. In de inkomhal, schoolgangen, sanitaire ruimten, klaslokalen en speelplaats voorzien de onderwijzers ruimte om de persoonlijke expressie en creativiteit van de leerlingen sterk op de voorgrond te brengen. Creatieve muziekwanden op de speelplaats zorgen voor extra muzikale prikkels. Opmerkelijk zijn ook de muzische wanden in de verschillende klassen die het muzisch aanbod en de hieraan gekoppelde doelstellingen visualiseren. Hiermee tonen de onderwijzers aan dat het leergebied muzische vorming een belangrijke en structurele plaats inneemt binnen hun onderwijsaanbod gericht op de totale persoonlijkheidsontwikkeling van de leerlingen.

Evaluatie Evaluatiepraktijk <i>Evenwichtig en representatief</i> <i>Leerlingvolgsysteem</i> <i>Gericht op bijsturing</i>	De meeste onderwijzers voorzien kwaliteitsvolle feedback en feedforward op het persoonlijke muzisch proces van de leerlingen. De aandacht voor reflectie, tijdens het muzisch proces, ondersteund door reflectiecoffers, is opmerkelijk aanwezig en stimuleert voortdurend bijsturingen op leerlingenniveau vanuit vooropgestelde evaluatiecriteria. Deze criteria baseren zich voornamelijk op vooropgestelde 'kind' doelstellingen die de onderwijzers zelf formuleren op basis van de leerplandoelstellingen. Afhankelijk van de kwaliteit van deze vertaling van doelstellingen groeit ook de kwaliteit van de evaluatiepraktijk in de vorm van doelgerichte observaties. Een aantal onderwijzers beheerst deze vertaalslag vlot. Andere onderwijzer bevinden zich nog in de fase van de vormgeving van een kwaliteitsvol muzisch proces. Het schoolteam gaat echter met veel respect om met deze diversiteit in groei op leerkrachtniveau en blijft de evaluatiepraktijk als schoolprioriteit continu in de kijker zetten. Toch verdienen de domeinspecifieke leerplandoelstellingen hierbij nog extra aandacht. Enkele onderwijzers beperken de evaluatie- en rapporteringspraktijk immers vaak tot de evaluatie en rapportering van doelstellingen gericht op muzische attitudes of eerder psychomotorische vaardigheden. Daarnaast geven alle onderwijzers de leerlingen voldoende kansen tot zelfevaluatie. De continue reflectiekansen, aandacht voor doelgerichte observatie en een uitgebreide rapporteringspraktijk tonen aan dat de onderwijzers de evaluatie van de muzische talenten van de leerlingen belangrijk vinden.
Begeleiding Leerbegeleiding <i>Beeldvorming</i> <i>Zorg</i>	De aandacht voor het welbevinden en de betrokkenheid van de leerlingen tijdens muzische activiteiten in een veilige leeromgeving vormt de belangrijkste leidraad voor de leerbegeleiding. De onderwijzers zetten in op een groeimodel dat aandacht schenkt aan de interesses en de leefwereld van de leerlingen. De vaak nabije en persoonlijke mediëring van de leerlingen verdient hierbij waardering. De diversiteit binnen de klasgroepen vormt volgens de onderwijzers een sterke en positieve troef. Afhankelijk van de breedte en de doelgerichtheid van de evaluatiepraktijk, krijgt de doelgerichte bijsturing en leerbegeleiding van de muzische competenties meer kansen. Via de rapporteringsmodule die een aantal evaluatiegegevens bevat van alle muzische domeinen maakt de muzische ontwikkeling van de leerlingen onderdeel uit van het leerlingvolgsysteem. De beperking van domeinspecifieke evaluatiegegevens hypothekeert ook hier soms de beeldvorming van de muzische talenten van de leerlingen. Deze beeldvorming is wel opgenomen in de zorgwerking die het leergebied muzische vorming een plaats geeft in de aanmeldingsprocedure van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. Deze verbreding van muzische observatie- en evaluatiegegevens heeft veelal een signaleringsfunctie gericht op de sociale en emotionele ontwikkeling, psychomotorische vaardigheden en de leerhouding van de leerlingen. In de werking met anderstalige nieuwkomers spelen de muzische talenten daarentegen wel een bewuste rol in de doelgerichte omgang met de talige en vaak specifieke onderwijsbehoeften van deze leerlingen.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Interne expertise
Nascholingen

Sinds de voorbije doorlichting werkte een vrijwel nieuw team van de lagere afdeling stapsgewijs aan een intens ontwikkelingstraject. Doorheen het traject vonden er immers verscheidene personeelwissels plaats. Ondanks deze, niet altijd evidente, context slaagde de gedreven en deskundige schoolleider erin om op korte termijn te komen tot duurzame schoolontwikkeling. Opmerkelijk hierbij is de voortdurende aandacht voor tussentijdse reflectie en zelfevaluatie, onder andere in de vorm van een interne visitatie. Bijsturingen gebeurden doelgericht en planmatig. Het schoolteam ervaart dit traject als een proces van rijke schoolontwikkeling met daarin een heleboel transferkansen met betrekking tot de aanpak van andere onderwijsvernieuwingen. Instromende onderwijzers kregen vanuit een portfoliowerking op schoolniveau een duidelijk overzicht van het traject. De samenwerking met de verschillende pedagogische begeleidingsdiensten en een externe partner met specifieke muzische expertise wierp zijn vruchten af. Een werkgroep gaf schoolintern richting aan het traject en zorgde voor een duidelijke monitoring. Het resultaat van deze planmatige en doordachte werking is voelbaar en zichtbaar in de dagelijkse klas- en schoolpraktijk. De coaching van leerkrachtcompetenties door zowel de directeur als de pedagogisch begeleiders tot op de klasvloer zorgde voor effectieve onderwijsresultaten op leerlingen-, leerkrachten- en schoolniveau. Extra nascholingsinitiatieven gericht op zowel de kwaliteit van het muzische onderwijsaanbod als de verbreding van de evaluatiepraktijk gaven inhoudelijke en concrete input. Tijdens dit traject werd ook meermaals de expertise van de kleuteronderwijzers benut wat het 'samen school maken' in deze opstartende school stimuleerde. Het schoolteam staat nu voor de uitdaging om de aanwezige interne expertise nog meer op de voorgrond te brengen en het nascholingsbeleid te verruimen tot een (h)echt professionaliseringsbeleid.

Verschillende onderwijzers gingen tijdens dit ontwikkelingstraject meermaals buiten hun comfortzone. Deze gezonde (in)spanning resulteerde echter in een positieve teamdynamiek en meer zelfvertrouwen bij verschillende onderwijzers die ook duidelijk zichtbaar is. Ze zijn trots op hun muzisch onderwijsaanbod en de persoonlijke en creatieve expressies van hun leerlingen. Daarnaast ervaarden de onderwijzers het traject als enorm verrijkend maar ook als heel intensief. De haalbaarheid van een dergelijke schoolontwikkeling in combinatie met het leven na de schooluren, onder andere in functie van de stabiliteit van het schoolteam, blijft hierbij een aandachtspunt.

De onderwijsinspectie waardeert ten volle de inspanningen die het schoolteam deed om het tekort voor het leergebied muzische vorming op korte termijn weg te werken. Vanuit de aanwezige focus op de interne kwaliteitszorg, gekoppeld aan het sterke beleidsvoerend vermogen van het schoolteam, vertrouwt zij erop dat alle teamleden in de toekomst blijvend zullen investeren in een kwaliteitsvolle onderwijspraktijk.

3.2 Bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

Vanuit de documentenanalyse en het bezoek ter plaatse stelde de onderwijsinspectie vast dat de school en het schoolbestuur ernstige inspanningen leveren om de veiligheid en bewoonbaarheid permanent te optimaliseren.

Op het vlak van de veiligheid van de leer- en werkomgeving kan de school aantonen dat ze de ernstige tekorten uit het keuringsverslag van de elektrische laagspanning dd. 10/2009 wegwerkte. In het keuringsverslag dd. 16/10/2014 staat vermeld dat de elektrische installatie voldoet aan de voorschriften. De school geeft gevolg aan de geformuleerde opmerkingen uit het verslag en neemt ze op in de plannen die de beheersing ervan regelen. Om de bemerkingen uit het brandpreventieverslag weg te werken, zoals de tegengesteld draaiende deuren die de evacuatie belemmerden, paste de school de meeste deuren aan. Voor de vernieuwing van de andere deuren bestaat een concreet plan.

Op het vlak van de gezondheid en hygiëne van de leer- en werkomgeving diende de school ingrepen te doen om de sanitaire installaties aan te passen conform de regelgeving. Hiervoor liet de school het toilet verwijderen uit de eetzaal. De school verklaart dat de Raad van Bestuur AG Stedelijk Onderwijs een projectvoorstel goedkeurde om onder andere de overige sanitaire installaties te vernieuwen. Een ander goedgekeurd project omvat ook de vervanging van het buitenschrijnwerk zodat alle lokalen in voldoende mate kunnen verlucht worden.

De wijze waarop de school haar verbetertraject aanpakte, wijst op de nodige daadkracht om in de toekomst zelf de veiligheid van de leerlingen en het personeel op te volgen en de bewoonbaarheid en de hygiëne van de gebouwen te waarborgen. Dit resulteert in een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.

4 ADVIES EN REGELING VOOR VERVOLG

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning van tekort(en) zoals vermeld in punt 2 van dit verslag:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor het lager onderwijs.
- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Dirk VAN DEN BOSSCHE de inspecteur-verslaggever	Mounia JAFFAL de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	